

SÍRIA, ELS KURDS I ELS ALIATS D'UN SOL ÚS

Eduard Soler i Lecha, investigador sènior, CIDOB
[@solerlecha](#)

La guerra de Síria, convertida en epicentre de les rivalitats i aliances del Pròxim Orient, concentra una tendència cada vegada més accentuada a la regió: les aliances líquides, permanentment qüestionades, inestables i mogudes per la por. Les milícies kurdosirianes han viscut a pròpia pell la traïció i els costos d'aquestes aliances volubles, que es desfan amb la mateixa rapidesa amb què es van teixir.

598

OCTUBRE
2019

*Aquest article es va publicar prèviament a *El Periódico*

En menys de dues setmanes les aliances en la guerra de Síria han donat un bon tomb. Després de la reunió entre Vladimir Putin i Recep Tayyip Erdogan, el 22 d'octubre passat, Turquia i Rússia van anunciar que patrullarien conjuntament una zona de seguretat al nord de Síria. Uns dies abans, les milícies kurdosirianes, abandonades pels Estats Units, s'havien abraçat a Al Assad i a Rússia a la recerca de protecció davant l'ofensiva turca.

Els kurds se senten com aliats clínx, d'un sol ús. El seu cas és molt revelador d'una tendència cada vegada més accentuada al Pròxim Orient: les aliances rarament es formalitzen i, tret d'excepcions, no duren gaire. Solen limitar-se a un tema concret i per fer front a una amenaça determinada. Quan aquesta desapareix, o n'hi ha una altra d'encara més important, les aliances es desfan amb la mateixa rapidesa amb què es van teixir. I per complicar la cosa, els actors que s'enfronten en un determinat conflicte poden estar col·laborant en altres àmbits. Parafrasejant el filòsof Zygmunt Bauman, el que tenim són aliances líquides, permanentment qüestionades, inestables i mogudes per la por.

Rivalitats i aliances

La guerra a Síria, convertida en epicentre de les rivalitats i aliances del Pròxim Orient, va camí de convertir-se en un cas de llibre. Sobretot el que està passant ara al nord de Síria. Des del 2014 els Estats Units s'havien aliat amb les milícies kurdosirianes per frenar, primer, i erradicar, després, l'autoproclamat Estat Islàmic. Aquesta aliança havia provocat tensions entre els Estats Units i Turquia, ja que Ankara considera aquests grups com

una franquícia turca del PKK, una organització que no només ells, sinó també Washington i Brussel·les, inclouen en la llista de grups terroristes. Per acabar de complicar una mica més la situació, els kurds van intentar combinar la seva aliança amb els Estats Units amb més col·laboració amb Moscou. Un joc d'equilibris que els va funcionar durant un parell d'anys.

Turquia se sentia traïda pels aliats occidentals i va anar acostant-se a Moscou, especialment després de l'intent de cop d'Estat del 2016. Va ser llavors quan Erdogan va recalculer els objectius a Síria: ja no buscaven un canvi de règim a Damasc sinó una zona d'influència al nord i assegurar-se el control de la frontera. I aquí és quan les milícies kurdosirianes van viure a pròpia pell la traïció i els costos d'aquestes aliances líquides. Els russos, amb qui havien estat col·laborant al cantó d'Afrin, es van retirar i van deixar via lliure a la intervenció turca, la mal anomenada operació Branca d'Oliviera, engegada el gener del 2018. El 2019, s'ha repetit la mateixa història però canviant Rússia pels Estats Units i amb més costos.

A Síria, el moviment d'una peça fa que les altres revaluïn estratègies, bé sigui en clau d'amenaça o d'oportunitat.

Posició de força

A Síria, com en altres conflictes complexos, el moviment d'una peça fa que les altres revaluïn estratègies, bé sigui en clau d'amenaça o d'oportunitat. I això és exactament el que està passant ara. Les milícies kurdosirianes havien d'escollir entre plantar cara a Turquia en solitari –amb escasses possibilitats d'èxit– o demanar ajuda a Al Assad i, per extensió, a Rússia i l'Iran. Per al règim de Damasc és una oportunitat magnífica. No només incorpora una franja important de territori sense vessar una gota de sang sinó que, a més, se situa en posició de força per negociar amb Turquia en un futur. I, a curt termini, utilitzarà la intervenció turca per obtenir recolzaments per normalitzar el règim al món àrab. El missatge de solidaritat àrab ressonarà especialment bé a les orelles d'aquells països enfrontats amb Turquia: Egipte, Aràbia Saudita i Emirats Àrabs Units. Una jugada rodona.

Rússia, el paper de la qual és crucial per evitar que Turquia i Assad entrin en conflicte directe, se sent reforçada. En un context en què el que predomina són els aliats d'un sol ús, Moscou pot presumir que la seva aliança amb Damasc és ben sòlida. El Kremlin dirà que Rússia, a diferència dels Estats Units, no abandona els seus aliats. Això sí, sempre que aquests siguin lleials i no intentin nedar entre dues aigües. Amb Trump, les seves decisions erràtiques i els seus tuits com a contraexemple, la seva oferta encara és més atractiva. També per a Turquia, com acabem de veure.

Quan proliferen les aliances líquides –les que valen per avui però no per a demà– augmenta el valor de les sòlides. A partir d'ara, si algú té dubtes podrà preguntar-los als kurds de Síria què implica ser aliats d'un sol ús. O, si ho prefereixen, podran mirar a Damasc i veure com de satisfets estan per haver caigut del costat de Moscou.